مەحکوم کردنی جیا خوازی یان تیئوریزەکردنی ئینشقاق

لە وەلام بە وتاریکی هاوڕێ موئەید ئەحمەد

ئەمجەد غەفور

لە وەلام بە بانگەوازیکی هاوری ریبوار ئەحمەد، دەربارەی کیشەکانی ناو یەکیتی و شوراو نەقابە کریکاریەکان، هاوڕێ موئەید ئەحمەد ووتاریکی بلاوکردۆتەوە کەتییدا رەخنەی خۆی لە بەرامبەر ئەو بانگەوازەدا راگەیاندووە، و هەر لەویشدا، دەربارەی هەندی مەسائلی بزوتنەوەی کریکاریو کیشەکانی ناو یەکیتی و شوراو نەقابە کریکاریەکان راو بۆچوونی خۆی خستۆتەروو، کە پیوستیان بە وەلامو رۆشنکردنەوەو باسی جدی هەیە. لیرەدا بە پیوستی دەزانم لەو بارەوە بۆچونی هاوری موئەید لەسەر ئەو مەسەلانە بخەمە بەر باس و لیکۆلینەوەوە.

ئەگەر خوینەر بەگشتی سەرنجی بەشی زۆربەی ووتارەکەی هاوڕێ موئەید بدات، ئەوە دەخوینێتەوە لە بۆچون و پەیگیری موئەیەدا هۆو ئاکامی کیشەکانی ناو یەکیتی و شورا کریکاریەکان بە دەورونەخشی پیلانگیری و جیاخوازیو کودەتایی کەسانیك لە رابەری ئەو ریکخراوە دا گرێ ئەداتەوە، هەر بۆیە ئەو کەسانە دەخاتە ناو قەفەسی تاوانەوە و داوا لە حزبو خوینەر دەکات کەهەلویست بەدژی ئەو کەسانە وەربگرن و هاوکاتیش پاداشتو جائیزەی سەرکەوتنو پیشرەوەی بدریت بە لایەنی بەرامبەر، لەم تیروانینەشەوەیە لایەنگری لە بانگەوازەکەی هاوڕێ ریبوار ناکات. واتە پیش هەموو شتیك تاوانبارانی کودەتایی دیاری دەکاتو مەحکومیان دەکات، دوای ئەوە دیتە سەر باسی دەخالەتو کارکردی چەپی تەقلیدی رادیکال لە ناو ریکخراوە کریکاریەکاندا، کە ناتوانی لە باسەکەیدا ئەو دوانە بەیەکەوە ببەستیت. بەراستی ئەوە زۆر جیگای سەرنجە کە هاوری مویەد لە بری نیشاندانی بەلگەو لیکدانەوەی سیاسی و فکری بۆ رووداویکی لەم جۆرە، پیلانگیری و کودەتاچیتی کۆمەلیك کەس بە هۆکاری ئەم مەسەلەیە لە قەلەم دەداتو دەیکاتە بنەمای کیشەکان، بە بروای من بۆچونیکی لەم چەشنە نا تەبایە بە میتۆدی مارکسیستی و لە گەل واقعی کیشەکەشدا نایەتەوە.

ئەم هەلویستە یەك لایەنەی هاوری موئەید بە جیا لەوەی بە شیوەیەکی تەماویی و نارۆشنو بێ بەلگە نوسراوەو چەند پرسیاریك لای خۆینەر دروست دەکات، لە هەمان کاتدا ئەو باسانەی دەربارەی کۆمۆنیزمی کریکاریو پەیوەندی چەپی رادیکال بە بزوتنەوەی کریکاری لەو نوسراوەدا کراوە، وەها نا پەیوستو گشتی و نارۆشنو غەیرە عەملی داریژراوە، کە تەنیا وەك رتوش و داپۆشینی باسیکە کە بە ئاشکرا ئەوە دەگەیەنیت کە سەرۆکی ئیستای یەکیتی و شورا کریکاریەکان موقەدەسەو دەبیت تا سەر پاریزراوبیت، نەك پیشرەوی و سەرکەوتنی یەکیتی شوراو نەقابە کریکاریەکان لە ناو بزوتنەوەی کریکاریدا، بەواتایەکیتر هاوڕێ موئەیدا ئەوەمان پێ رادەگەیەنیت "ئەگەر کەسێ ئەم واقعی پیلانگیریە لە بەرامبەر هاوڕێ فەلاح نەبنیێو مەحکومی نەکات ئەوە ناتوانێ هەلویستی دروست وەربگریتو خزمەت بە بزوتنەوەی کریکاری بکات"...!؟

با له پرسیارەکانەوە دەست پێ بکەین:

ئەو کەسانەی له ناو رابەری یەکیتی شوراو نەقابەکریکاریەکاندا تەشهیر دەکەن‌و کودەتایان کردووه چەند کەسن؟، تەشهیرەکانیان چیه بۆ جیابونەتەوە؟، چەند کارکردی بووه لەسەر ریکخراوەکه له ئاستی سیاسی‌و کۆمەلایەتیدا؟ بۆ ئەو تەشهیره دەکەن؟ ئایا وەلام‌و هەلویستی کارکردی لایەنی تەشهیر پیکراو له بەرامبەر ئەواندا چی بووه؟، جگه لەوانه مەوقعیەت‌و دەوری سیاسی رابەرانی ئەو ریکخراوه به بەهەردوولایانەوە له ناو بزوتنەوەی کریکاری له عیراقدا لەباری ریکخراوەیی‌و رابەریەوە له چ ئاستیکدایە؟.. دیاره ووتاری وا نارۆشن چەندین پرسیاری تریش لای خۆینەران دروست دەکات، به تایبەتی دەربارەی مانای عەملی کردنەوەی خۆپاراستن له دەوری چەپی تەقلیدی رادیکال له ناو بزووتنەوەی کریکاری لەوەزعی سیاسی ئیستای عیراقدا.!

ئاشکرایه وەلامی ئەو پرسیارانەش له ووتارەکەی هاورێ موئەیدا پەیدای نابێت.

نەزەری من لەسەر ئەسلی کیشەکه

باشتره بەر له هەرشتیك نەزەری خۆم دەربارەی کیشەکانی ناو یەکیتی‌و شورا کریکاریەکان رون کەمەوه.

واقعیەت ئەوەیه که لەنیو کیشمەکیشه سیاسیەکان‌و روداو کارەساتەکانی ناو وەزعی سیاسی ئەم دەورانەی عیراقدا، چینی کریکارو بزوتنەوەی کریکاری، دەکری بلیین وەك هیزیکی سیاسی، غایبەو بێ دەخالەت‌و بێ دەور و بێ کاریگەر ماوەتەوه. بەم هۆیەشەوه ئاکامەکانی داگیرکاری و شەرو سیناریۆی تاریك و ئاشوبی تایەفەکەری و قەومی و هەموو ئەو باره ناهەموارەی بەسەر کۆمەلگادا داسەپیندراوه، بەداخەوه تائیستاش بەپلەی یەکەم باجەکەی کریکاران و خەلکی زەحمەتکیش دەیدەنەوه، ئەو بێ دەوروغیابەی خەباتی کریکاری تا ئیستاش هەر بەردەوامه.

ئیمه هەولمان بۆئەوه بوو کەحزبی کریکاری‌و ریکخراوی کریکاری بهینینه مەیدان‌و بزووتنەوەی کریکاری رابەری بکەین‌و بەروه پیشی بەرین وبتوانین ئەو بۆشاییه پر بکەینەوه، تا له نیو کیشمەکیشی سیاسی‌و کۆمەلایەتیەکانی ئەمرۆی عیراقدا دەوری چارەنوس سازمان هەبێت‌و هاوکیشەی سیاسی به قازانجی دەسەلاتی کریکاران بگۆرین. بەلام واقعیەت ئەوەیه به هەموو ئەو دەسکەوتانەوه که هاوری موید باسی دەکات، هیشتا ئەم مەسەلەیه دەبی وەلام بدریتەوەو ئەو بۆشاییه تائیستاش نەتوانراوه پربکریتەوه. چاو نوقاندن له ئاستی ئەم واقعیەتەدا چاو نوقاندنه له میتۆدی مارکسیسم‌و حکمەتیزم. وه هیچ وەلامیك بەو پرسیاره ناداتەوه که لەبەردەم بزووتنەوەی ئیمەدا قەراری گرتووەوه.

راسته یەکیتی شوراو نەقابه کریکاریەکان پرۆژەیکی جدی حزب بوو بۆ هەلسورانی سیاسی‌و رابەری ریکخستی خەباتی کریکاری له عیراقدا، بەلام ئایا ئەو ریکخراوه به هەر ماندوبونیکی هەلسوراوانییەوەو به هەر کیشەیەکی دەرونی خۆیەوه توانی لەو بارەوه هەنگاو بنێت، ئەگەر وەلامەکەی بەلێ بیت دیاره ئیستا نه خاوەنی ئەم جۆره کیشانەی ئیستا دەبوین‌و نه هاوری موئەیدیش ووتاری وەهای دەنوسی‌و نه پیویستیمان به تیئوری پیلانگیری‌و کۆدەتاگەری دەبوو، نه له واقعدا کەسیش دەیتوانی به پیلانگیران‌و کۆدەتا ئەو واقعیەته بخۆلقینی

كە ئیستا هەیە.

بە نەزەری من تەواوی رابەرانی یەکیتی شوراو نەقابە کریکاریەکان نەیان توانی رابەرانی لیهاتوی سیاسیو دەستپیشکەری خەباتی کریکاری بن لە عیراقدا، تا ئیستا نەیان توانیەوە لە مەوقعیەتی ریکخستنو رابەری کردنی خەباتی کریکاریەوە وەلام بە دەورو دەخالەتی خەباتی کریکاری بدەنەوە لە بەرامبەر داگیرکاری عیراقو ئەوزاعی ناهەموارو ناجگیری سیاسیو هیرش بۆ سەر ژیانی کریکارانو نەبونی ئەمنیەتو شەری تائفیو قەومیدا، هیچ کام لە رابەرانی ئەو ریکخراوە لیهاتووی سیاسی خۆی لەو مەیدانەدا تاقی نەکردەوەو پیشرەویان نەنواندووە، خاوەنی نفوزو لایەنگری بەرینی کریکارانی عیراق نینو بەداخەوە ئەو مەوقعیەتەیان بەدەست نەهیناوە، چونکە ئەو مەکانەیە دەبیّت لە باری واقعیەوە بسەلمینریّت نەك بە قسەو سویند خواردنو دانیشتن لەگەل کریکاراندا. یان بە هینانەوەی بەلگە سەبارەت بە رادیکالیەت. چونکە رادیکالیەت ئەگەر مانایەکی کۆمەلایەتیو کاریگەریەکی کۆمەلایەتی نەبیت، ئەوا لە میتۆدی مارکسیسزمو حکمەتیزمدا هیچ جیگایەکی نیە.

بە جیا لەوەش ئەو دابەشبوونەی کە جیگای ئاماژەی هاوری موئەیەدە، لەنەزرە منەوە هیچ لایەکیان خاوەنی نەخشەیەکی سیاسی عەملیو دەخالەت گەرو کاریگەر نەبون، وە لە نیو جەنجالی وەزعی سیاسیدا تا ئیستاش ریگەی خۆیان بۆ بردنە پیشی خەباتی کریکاری نادۆزنەوە.

یەکیتی شوراو نەقابە کریکاریەکان، ماوەیەك "دروشمی کریکار دژی داگیرکەر" ، "قوتابیان دژی داگیرکەر"ی.. بەرز کردەوەو دواتریش خۆیان نەکردە خاوەنیو کەس نەیزانی چی بەسەرهات. ئەمەش نیشان ئەدات کە ئەم ریکخراوەیە هیچ کات خاوەنی خەتیکی سیاسیو دروشمیکی عەملی رۆشن نەبووە کە رەمزی رابەریو ریکخستنی فراوانی خەباتی کریکاران بیّت، تەنها لە ناو هەندێ مەسائلی عەقیدەییو ئایدۆلۆژیو دلسۆزی بۆ کۆمۆنیزمی کریکاری بە شیوازیکی نارۆشن کە لە ووتارەکەی هاوریّ موئەیدیشدا عەکس بۆتەوە. بەجیا لەم ئاستە ئینسان ناتوانی دەستپیشکەریەکی تر بەدی بکات.

بە بۆچونی من ئەمە ئەسلی واقعیەتی کیشەکانی ناو یەکیتی شوراو نەقابە کریکاریەکانەو دەبیت لیرەشەوە وەلام وەرگریّتەوە. وە هەر لەم گۆشەیەوە قسەو باسەکانمان بکەین نەك لە کیشەکانی نەگونجانو قسەوباسی نامەعلومو تۆمەتی نەسەلمینراو، یا بەکار هینانی ووشەی تەشهیرو کودەتاگەریو پیلانگیری لە نیوان رابەرانی یەکتی شوراو نەقابە کریکاریەکاندا، بۆیە هەلویستی دروست ئەوەیە کە حیزب نەخریتە ناو ئەو کیشانەوەو پیّ داگریین لەسەر یەکگرتنەوەیان. وەتەنانەت پیویستە حزب بەجدی پشتگیری لە بانگەوازەکەی ریبوار ئەحمەد بکات. ئەمەش تیرامانی زۆری ناویت ئاوردانەوەیەك لە تەجروبەی یەکیتی بیکارانی کوردستانو پاشان بە خۆدا چونەوەی حیزب سەبارەت بە دوو شەق بوونی ئەو ریکخراوەیە و داخستنی فایلی هەموو کیشەو خەتاو هەلەکانو پیداگری لەسەر یەکیتیو یەکگرتنەوەی هەردوو بەشی ئەو ریکخراوە بە دەخالەتی راستەوخۆی حیزبی کۆمۆنیستی کریکاری ئیرانو شەخصی منصور حکمت، ئاشکراترین بەلگەو تەجروبەی عەمەلیە لەم بارەیەوە.

هەرچەندە رابەرانی یەکیتی شوراو نەقابە کریکاریەکان بە هەلسوراوانی کریکاری دەناسمو کەسانی دلسۆزنو منیش هاورێیانم، بەلام سەختە بتوانن بەم کیشانەوە و شیوەی مامەلەیان بەم گرفتانەوە، رابەریی خۆیان بۆ بزووتنەوەی کریکاری لە عیراقدا بسەلمینن. تەنها ریگاش بۆ پاراستنی ریکخراوەکەیان یەکگرتنەوەی بێ قەیدو شەرتە، غەیری ئەوە ئیتر ئەو ریکخراوە زیاتر لیك هەلدەوەشێ و ووتارەکەی هاوری موئەیدیش لایەنگری لە هەلوەشانی ئەو ریکخراوە دەکات.

رۆشنکردنەوەی چەند مەسەلەیەك

ئیستاش بە پیوستی دەزانم سەبارەت بە پرسیاەکانی سەرەوە کە شیوەی ووتارەکەی هاوری موئەید دەیخاتە روو چەند مەسەلەیەك رۆشن کەمەوە:

کۆنگرەی دووەمی یەکیتی شوراو نەقابە کریکاریەکان 15ئەندامیان هەلبژارد بۆ مەکتەبی تەنفیزی ریکخراوەکەیان کە 11 ئەسلیو 4 ئحتیات، مەکتەبی تەنفیزی لە یەکەم کۆبونەوەی خۆیدا بە پشتیوانی حزب هاوری فەلاح عەلوانی هەلبژارد بەسەرۆکی ئەو ریکخراوەیە. ئەوەی جیگەی سەرنجی جدیەو کە هاوری موئەیدیش باسی ناکات لەم پانزە ئەندامە تەنها هاورێ فەلاحو دوو ئەندام ماونەتەوە، واتە زۆرینەی ئەندامانی مەکتەبی تەنفیزی هەلبژیردراوی کۆنگرەی دووەمی ئەو ریکخراوە وازیان هیناوە زۆربەشیان هۆی وازهینانیان بەدەر لەوەی دروست یان نادروست بوەو بەدەر لەوەی کێ هەلەیەو کی لەسەر حەق بووە، مەسەلەکەیان ریك نەکەوتنو نەگونجان بووە لە گەل سەرۆکی ریکخراوەکەدا. ئایا بە وازهینانی زۆربەی مەکتەبی تەنفیزی سەرۆکیك کە ئەوان دەنگیان پییداوە، تا چەند شەرعیەتی بۆ دەمینێتەوە؟ ئایا بەراستی حالەتیکی ئاوا هیچ مایەی پرسیارو تیرامان نیە بۆ هاوری موید؟ تەنانەت ئەوە نابیتە پرسیار بۆ هاوری موید کە مەسەلە چیەو بۆچی هەلبژیردراوانی کۆنگرە هەموو پیلانگیرو کودەتاچی دەرچوون!؟. ئایا دروستتر ئەوە ئەوەنییە کە ئەم مەسەلەیە بێتە جیگای سەرنج و تەنەتات لە بەرامبەر واقعیەتیکی ئاوا گەورەدا باشتر نییە سەرۆك بیریك لە حالی خۆیو ریکخراوەکەی بکاتەوە؟. ئایا لە حالەتیکی ئاوادا هیچ هەقانیەتیك هەیە لەو روانگەیەدا کە گۆایە "مادام سەرۆك خەریکە رەخنەی چەپی تەقلیدیو رادیکال دەگرێ"، ئیتر دەبێت ئەو سەرۆکایەتیەی بۆ بە موقەدەس تر لەریکخراوەکەو بزووتنەوەکە بەرەسمی و دەست لینەدرا و بناسریێت!!.

ئەوەی جیگای سەرنجە دوای ئەوەی زۆربەی ئەندامانی مەکتەبی تەنفیزی دەستیان کیشایەوەو لەو ریکخراوەدا نەمان، سەرۆکی ریکخراوەکە بە فەرمانی خۆی کەسانیکی تری بە ئختیاری خۆی لە دەوروبەری یەکیتیو شورا کریکاریەکان دیاریکردو ئەوانی خستە جیگای هەلبژیردروانی کۆنگرە، بەلام ئەوانیش دوای ماوەیەك بە هەمان شیوە رۆیشتن. بەداخەوە ئەم حالەتە چەند جاریك دوپات بۆتەوە. ئاخۆ بەلای هاوری موئەیەدەوە ئەوانش هەر کودەتاینو تەشهیر دەکەن؟ ئایا دەکری بەم تیوەرییە هەموو ئەو رووداوانە بەم جۆرە لیکبدریتەوە؟.

بە رۆشنی لە کیشەکانی ناو ئەو ریکخراەودا ئەوە بەرجەستەیە کە لایەنیك بە بەبێ ئەوەی بەرنامەو

نەخشەیەکی ڕۆشنی هەبێت یا دەوری لە ڕابەری کردنی خەباتی کریکاریو بزووتنەوەی کریکاریدا هەبێت هەول ئەدات سەرۆکی ریکخراوەکە لابەرێت، بە هەمان شیوە لایەنەکەی تریش بە بێ ئەوەی نەخشەیەکی ڕۆشنی لە بردنە پیشی بزووتنەوەی کریکاریو ڕابەری کردنی خەباتی کریکاریکارانی عیراقی هەبێت مل کەچی فشاری زۆبەری رابەرانی ریکخراوەکەی نابێتو بە حوکمی مەوقعیەتی لە ریکخراوەکەدا فەرامۆشیان دەکات، بۆیە کیشەکانیان ئالۆزو بێ چارە رادەگرنو دەکەونە رەخنەی ئەخلاقی لەبەرامبەر یەکتردا. ووتارەکەی موئەیدەیش زادەی ئەو واقعیەتەیە بە لایەنگری موتلەق لەلایەك، چونکە بە هاوخەتی سیاسی خۆی تەعریفی دەکات. بەلام ئەو "خەتە سیاسییە" چیە، مەعلوم نییەو ئەوەی ئەو باسی دەکات، لە هەودا وەستاوەو بە هیچ شتیك نایەتە سەر زەوی. بۆیە ئەو جۆرە کارانە ناتوانێ لە چوارچیوەی کاری مەحفەلیو سکتاریستی ناو "چەپی رادیکال" بەولاوە شتیکی تری لێ بەرهەم بێت، ئاکامەکەشی یەکیتی شوراو نەقابە کریکاریەکان دەبیتە قوربانی.

باسیکی تر ئەوەیە ئەو تەشهیرانەی هاوری موئەید ئاماژەی پیدەدات ودەلێت " تەشهیری شەخسی دەکەن"، نامەعلومە کەچیە!!. تەنانەت تا ئەو رادەیە باسی تەشهیر دەکات کە دەلێت "تەشهیری نا ئینسانی بە فەلاح دەکەن". بەلام دیسانەوە هیچ نمونەیەك لەو تەشهیرانە باس ناکاتو نای سەلمێنێ. بەتایبەتی کەهەر لەسەرەتای نوسینەکەیەوە تا کۆتایی چەندین جار ووشەی تەشهیرو کودەتاو جیاخوازی بەکار دەهینێت.

من دژی هەر جۆرە تەشهیریکم، بەلام بەدەر لەمە پرسیاریکی زۆر سادە مەترەح کراوە، ئەوکەسانەی ئەندامی مەکتەبی تەنفیزینو ئیستا لەگەل هاوری فلاح کەوتونەتە کیشەوە، دەلین فەلاح هەر بۆ خۆی هەموو شتیك دەکاتو نەکەس ئاگادار ئەکاتو نە ئتعبار بۆ کەس دائەنێت، واتە رەخنەی ئەوە دەگرن کە فەردیەت لە بەریوەبەردنی ئیشو کارەکانی ریکخراوەکەدا دەکات، هەروەها دەلین مالیەی ریکخراوەکە شەفاف نیەو نارۆشنە. ئەمجۆرە قسانە دروست بن یا دروست نەبن ئایا بە تەشهیر حساب دەکریت؟ ئایا هاوری موید کە خۆی لایەنگری سوننەتی شوراییە، تەرح کردنی ئەم پرسیارانەو تەنانەت رەخنەگرتن لەم شیوەکارە بە قەدەغەو تەشهیر لەقەلەم دەدات؟ بەلام هاوری فەلاح نەك تەشهیر بەکەسانیك دەکات بەلکو بەبێ بەلگەو سەلماندن کەسانیك بە دزو تاوانبار لە قەلەم ئەدات، بە جیا لەوەش ئەم جۆرە بەرخوردەی فەلاحو موئەید بەوەی کەسانیك پیلانگیرو جیاخوازنو هۆی پەرشو بلاوی ریکخراوەکەن، ئەمانە هەمیشە قسەی ناسیاسی کەسانیك بون کە بەرگری لە دەسەلاتی فەردی خۆیان دەکەن، بۆ پارستنی دەسەلاتی خۆیان رەقیبەکانیان هەرچیەك بن تاوانباریان دەکەن بە کودەتاچیو ئاژاوەگیرو جیاخوازی، بۆئەوەی "عەقیدەی پیرۆزی کۆمۆنستی خۆیان پاك راگرنو بیپارێزن". بەراستی من تەصورم نەدەکرد رۆژیك بیت کەسانیك لە ئیمە پەنا بۆ دەستەواژەی "ئاژاوەگیریو پیلانگیری" بەرێ.

بانگەوازی ریبوار ئەحمەد

پیشنیارو بانگەوازی ریبوار ئەوەیە کە رابەرانی یەکیتیو شوراو نەقابە کریکاریەکان با لە هەموو ئەو رابردووە

بگەرین، با ئەو کیشانە بخەنە لاوە کە بە هیچ حەلقەیەك پەیوەست نین بە کیشەی ملیون کریکارەوە کە لە عیراقدا گیرۆدە کراون. با لە پیناو ئەو بەرژەوەندیە چینایەتیەی کریکاراندا کە یەکیتی شوراو نەقابە کریکاریەکانی بۆ دامەزراوە، ریزی ریکخراوەکەیان یەکگرتوو بکەنەوە. بەلام بەداخەوە لە بەرامبەر ئەم بانگەوازە سادەو ئوصولی‌و چینایەتیەدا، بۆچونیکی تر تازە باسی "یەکگرتنی کریکاران" دەباتە ژیر پرسیارەوەو رەخنەی لی دەگری.

بۆچونیکی تر کە بۆی گرنگ نیە ریکخراوەکە پارچە پارچە دەبیت، پیمان دەلین دەبیّت کودەتاچی‌و پیلانگیر مەحوکم بکەین‌و ریگا نەدەی کەس قدوسیەتی سەرۆك بەریتە ژیر پرسیارەوەو کفریکی گەورەیە گەر باسی گۆرینی سەرۆك بکریّت. مەسەلەکەشیان ئەوەیە چونکە هەرچونیکی لیك ئەدەنەوە لەم کیشمەکیشەدا لەوانەیە لە ئەنجامی ئەخیردا سەرۆکی ئەو ریکخراوە بگۆردریّت چونکە زۆربەی زۆری ئەندامانی مەکتەبی تەنفیزی هەلبژیردراوی کۆنگرەی دووەم بوچونیان وایە. قەبولکردنی ئەمەش نەك هەر زۆر سەختە بۆ کەسانیّك کە سەرۆکایەتی بۆیان بوبیت بە بنەما، بەلکو ئەمە بە خەتاو کفریکی گەورەی ئەو کەسانە دەزانن‌و پیان دەلین پیلانگیرو کودەتاچی. بەلام بۆ روانگەیەکی تر کە ئەم تەعەسوبەی نەبیت، چارەسەر زۆر سادەیە ئەویش بەوەی کە بۆ خۆت ئامادە نەبیت بە وەرگرتنی پۆستی سەرۆکایەتی ئۆرگانیك کە بزانی پیت رازی نابن.

هەروەها زۆر سەیرە کەسانیك ئیدعای پیداگری لەسەر سوننەت ومیکانیزمی رابەری جەماعی‌و ئسولی شورایی هەبیت لە ناو ریکخراوە جەماوەریەکاندا، بەلام بە کردەوەش بەم جۆرەی ئیستایان مامەلە لەگەل مەسەلەیەکی بەم جۆرە بکەن. لەبەر ئەوەی تەنها باوەریان ئەوەیە دەبیّت "یەکگرتویی هاوعەقیدە" و "هاوخەتی سیاسی" خۆیان بپاریزن‌و پیادەی بکەن. هەلبەتە پاراستنی یەکگرتوویی هاو عەقیدەو سونەتی شورایی پیکەوە ناگونجیّن، هەر بۆیە مەسەلەی سەرەکی ئەوەیە، کە هاوری فەلاح نەك بە ئیدعاو شایەتی بۆ رابەری‌و بەرجەستەیی خۆی، بەلکو رابەری کریکاری بوون‌و بەرجەستەیی ئەو، بە تەنگەوە بوونی ئەو بۆ بزووتنەوەی کریکاری لەوەدا دەردەکەوت کە پیش ریبوار ئەحمەد خۆی پیشنیاریکی بدایە بۆ چارەسەری ئەو کیشانەو یەکگرتوو راگرتنی ریزی ریکخراوەکەی، ئەگەر ئەمەشی نەکرد لانی کەم دەبوو بە پیوانەی رابەری بوون‌و بەرجەستە بوون، یەکەم کەس بوایە پیشوازی لە تەرحی ریبوار ئەحمەد بکردایە. بە هەمان شیوە هاوری موئەیدش لە جیاتی تیوریزەکردنی ئەو واقعیەتەی لە یەکیتی شوراو نەقابە کریکاریەکان هاتوەتە ئاراوە، بە پێی ئیدعاکانی خۆی دەبوو لایەنگری لە تەرح‌و نامەی ریبوار بکردایە، بەلگەکانی بۆ لایەنگری نەکردن لەو تەرحە، بەلگەی ئەوەیە کە ئەو نەك یەکیتی بزووتنەوەی کریکاری‌و یەکیتی شوراو نەقابە کریکاریەکانی بۆ گرنگە، بەلکو مەسەلەیەکی تری بۆ ئەولەویەتە.

پرسیاری ئەخیر ئەوەیە کە ئایا لە روانگەی ئەم هاوریانەوە، ریگاچارە چیە؟ ئایا شەرکردن لەسەر ناوو شەرعیەتی یەکیتی‌و شورا کریکاریەکان‌و سەرۆکی ریکخراوەکەو تەقلیدی چەپی سوننەتیە یان بیرکردنەوە لە ریگایەك بۆ تیپەراندن‌و وەلانانی ئەو وەزعەی کە پیش هاتووە.